

Gopleparken gløder

– et eventyr fra en umulig fremtid

Der var engang et hav
fuld af smukke små øer
syd for Fyn.

I folkemunde blev det kaldt
Det sydfynske Øhav,
det lå jo lige for.

Og alene navnet emmede af
græsk mytologi
og eventyrdigtning.

Det hav kunne have lagt bølger og brændinger til Odysséen.
Her kunne havguden Poseidon have kæntret Odysseus skib
og sendt ham ud på alskens prøvelser.
Og her kunne H. C. Andersen have skuet udover øhavet,
og fundet himmel og horisonter til sit eventyr "De vilde svaner".

Et flydende, bølgende hav
fuld af historiske fiskearter
som ørred og makrel,
fladfisk og torsk.

Og som om det ikke var nok,
var kysten og hele havet så unikt,
at det blev hædret med titlen
"UNESCO Geopark".
Det var en ære som kun tilfaldt de færreste.

Det var før den store omvending.
Dengang Danmark endnu havde
et tempereret kystklima.
Og Fyn var en ø omgivet af et hav,
der skiftede temperatur
med de forskellige årstider.
For man havde også årstider dengang,
hele fire af dem.

Men allerede dengang
blev Geoparken
underkastet skelsættende forandringer.
Så store var de, at alt levende

undergik en nærmest ufattelig metamorfose.
Og havet holdt op med at være hav,
som man kendte det dengang.
Snart var det ikke længere
en del af den store sammenhængende masse af saltvand
der omkranser alle jordens kontinenter.

Den næring bønderne gavmildt spredte
ud over deres marker og jorde,
fandt i store mængder vej til havet.
Og havets alge, som nød godt af al den næring,
åd løs og blev mangfoldige som aldrig før.
Når de døde og sank til bunds,
blev de nedbrudt i mængder.
Og det kostede ilt.
Masser af ilt.
Som ilten forsvandt, blev havbunden dækket
af et uhyggeligt "liglagen" af svovl-bakterier.
Og fiskene døde eller flygtede bort.

Det kunne have "begravet" hele øhavet for altid.
Men naturen er fuld af mirakler,
og al den død gav på forunderlig vis
grøde til helt nye livsformer.
Døden slog om i liv.
For ekstreme livsvilkår
kan frembyde helt nye og unikke livsformer.

Øhavet mørknede
og blev samtidig mættet
med mineraler og metaller.
Det betød at der voksede noget frem,
som hidtil kun var kendt fra dybhavene.
Bakterier og alger overgik
fra fotosyntese til kemosyntese.
De udnyttede kemisk energi
som erstatning for den forsvundne lysenergi.

Og fosfor blev den "magisk lysende" katalysator.
For fosfor kommer af græsk "phosphoros"
– der betyder "lysbærende eller lysgivende".
Og fosfor var der i overflod.
Så meget af man ligefrem
begyndte at kalde det vestlige øhav

det der engang hed Fåborg Fjord
for Fosfor-Fjorden.

En sand mangfoldighed af "fosfor-mutanter"
flød frem i havets mørke.

Bakterier og alger
omstillede sig til "fosfor-syntese"
og blev
"blinke-bakterier"
og "aura-alger".

De begyndte at lyse.
Og det gjorde de dyr der åd dem også.
Blev lysende.

Som i de dybeste og natmørke have,
hvor fisk æder lys-bakterier
og selv bliver selvlysende
for at kunne orientere sig,
finde hinanden og lokke bytte til.

Og de arter,
der muterede hurtigst og blev talløse,
var goplerne.
Nu er de den dominerende livsform
langs de sydfynske kyster
og omkring de sydfynske øer.

De største gopler lyser så kraftigt,
at de virker
"glødende"
eller
"brændende".
Og når de færdes i sværme,
kan de sætte hele havet
"i brand".
Det er i sandhed et imponerende syn,
og løfter farvandet til noget nærmest magisk.

Men kom dem ikke for nær,
for alle arter,
også gopler,
bliver både større og giftigere
efterhånden som temperaturen stiger.
Mange overmodige mennesker
er blevet havtagne

og er forsvundet i havet,
eller er skyllet forbrændte op på stranden.

Og nu ser goplerne ud til at forlade havet.
Folk kan berette om gopler der svæver
flere meter over havoverfladen.
Måske er der nye og eventyrlige mutationer på vej.
Måske er goplerne påbegyndt
en fabelagtig forvandling
fra vand-væsner til luft-ånder.
Måske er vi vidner
til fødslen af helt nye livsformer,
som denne verden aldrig har set mage til før.

Men som med alt ukendt: Vær påpasselig!
Glødegoblerne er meget lokkende,
men lad jer ikke friste!
Man kan let komme i uføre
eller forsvinde,
eller forbrænde,
i Goplehavet.
Men las os i fællesskab glæde os over,
at dette hav, der engang blev æret med titlen
"Geopark",
nu kan smykke sig med det eventyrlige navn
"Den sydfynske Goplepark".

Kunne Homer eller H.C. Andersen
blot se Gopleparken gløde,
ville de give den plads
i mytologiens og eventyrdigtningens
høje og hellige haller.

Se det var et rigtigt eventyr.

Om det så er en fascinerende fremtids-fantasi
eller et muteret metamorfisk mareridt
er helt op til dig og mig...